

ILLUSTRACE

CESTA DEKANKY FA DO ŠANGHAJA

Šanghaj v minulosti

Keď sa povie Šanghaj môžeme si predstaviť obrovskú aglomeráciu, ktorá zaznamenáva veľký rozvoj, mesto, ktoré bolo dejiskom svetovej výstavy Expo, ale aj ako mesto, ktorého obraz medzi svetovými vojnami začal tvoriť architekt slovenského pôvodu, Ladislav Hudec. Kto by nechcel navštíviť Šanghaj? Kto by nechcel využiť možnosť študovať architektúru v Šanghaji? V januári 2013 dekanka FA STU doc. Ľubica Vitková absolvovala pracovnú cestu do Šanghaja, konkrétne na Univerzitu Tongji. Opýtali sme sa jej na priebeh cesty, ale aj na dojmy a zážitky.

Kto organizoval Tvoju cestu do Šanghaja?

Nosný impulz na cestu do Šanghaja, konkrétne na Univerzitu Tongji, vznikol na základe pozvania generálneho konzula SR v Šanghaji pána Pavla Sýkorčina. Pozvanie vnímam v súvislosti so snahou o prehlbovanie stopy, ktorú Slovensko cez architekta Ladislav Hudeca a jeho architektúru v Šanghaji má, a tiež so zvyšovaním popularizácie Slovenska. Istá spolupráca s Univerzitou Tongji nastala na neoficiálnej báze, keď naša študentka - doktorandka Ing. arch. Zuzana Gladičová využila možnosť konzultácií k svojej dizertačnej práci na Fakulte architektúry a urbanizmu Univerzity Tongji v rámci študijného pobytu v priebehu doktorandského štúdia. Iniciatíva vzišla zo študentky aj zo samotnej témy: Intenzita hustoty obytných štruktúr. Našla si architektonický ateliér Huge v Šanghaji, ktorý sa venuje okrem iného i výskumu zameranému na problematiku hustoty. Téma hustoty je logicky príznačná pre čínske mestá, resp. aglomerácie ako je Šanghaj. Konzultácií a doktorandky na Univerzite Tongji sa dokonca ujal profesor Wang I, ktorý je prodekanom pre zahraničie. Podľa všetkého doktorandka urobila dobrý dojem, a tak vznikol ústretový postoj zo strany univerzity.

Čo bolo cieľom Tvojej cesty?

Cieľom mojej cesty bola príprava na podpísanie bilaterálnej dohody o spolupráci s Univerzitou Tongji. Proces prípravy takýchto bilaterálnych dohôd s Čínou je komplikovanejší a zdĺhavejší, ak to má byť dlhodobejšia a intenzívnejšia spolupráca. Jedna vec je vôľa fakulty a rektorátu univerzity, ale rovnako dôležité je vyjadrenie inštitúcií na štátnej úrovni. Čo sa týka rankingu kvality architektonických škôl v Číne je Univerzita Tongji v Šanghaji druhá po Pekingu. Vzhľadom na to, že sa nachádza v Šanghaji – jednom z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich miest sveta a čo sa týka kultúrnej a turistickej atraktívnosti je dokonca medzi prvými desiatimi mestami sveta. Z týchto dôvodov je Univerzita Tongji pre zahraničné fakulty architektúry nesmierne atraktívna, je to akési laboratórium architektúry. Jednotlivé univerzity majú eminentný záujem o spoluprácu s touto univerzitou a tým pádom si partneri z Univerzity Tongji môžu z nich vyberať. Našli sme spolu formy spolupráce, ktoré by sme mohli realizovať v podstate ihneď aj bez oficiálnych dohodovorov. Najfrekventovanejší spôsob, ktorý Univerzita Tonji využíva je spolupráca v rámci spoločných študijných programov, ktoré smerujú k zisku „joint degree“. Táto forma spolupráce

potrebuje istú prípravu, môže jej však predchádzať účasť študentov na letných školách. Tomuto spôsobu sú Šanghajskí partneri veľmi otvorení a ak sa študenti prihlásia skôr, vedia poskytnúť aj granty z univerzity. Už je otvorená oblasť bilaterálnych dohôd na úrovni programu Erasmus Lifelong learning programme – predovšetkým mobility študentov. Samozrejme, záujem musí vychádzať z oboch strán, čo treba tiež pripraviť. Na to sú nabalené projekty Lifelong learning program, intenzívne projekty a nezanedbateľná je oblasť vedecko-výskumných projektov. Existujú kombinácie grantových projektov, napr. APVV Slovensko–Čína a iné schémy.

Ako na Teba zapôsobil Univerzita Tongji, mala si príležitosť vidieť spôsob výučby a kto z predstaviteľov univerzity sa Ti najviac venoval?

Prijímal ma pán prodekan pre zahraničie Wang Yi, prodekan pre PhD. štúdium Ziru Huang, vedúca oddelenia pre medzinárodnú spoluprácu Li Wei, pracovníčka pre zahraničie Dong Bijing. S univerzitou Tongji máme veľa styčných bodov. Univerzita Tongji vznikla v roku 1927 na základoch Nemeckej lekárskej vysokej školy Tongji z roku 1907. Fakulta architektúry ako samostatná

fakulta bola založená v roku 1952 už na existujúcej výučbe architektúry vychádzej z princípov Bauhausu, podmieneného vplyvom nemeckých prístahovalcov. Oddelenie urbanizmu zakladal zas profesor z Viedenskej technickej univerzity. Vplyv nemeckých škôl je citeľný dodnes, cez intenzívnu spoluprácu s nemeckými a rakúškymi školami architektúry. Navzájom sme si v Powerpointe odprezentovali profily našich fakúlt. Poznajúc spoločný základ a prístup k výučbe, som sa snažila vypichnúť tú stránku našej fakulty, ktorá predstavuje styčné body pre úspešnú spoluprácu. Okrem iného kontakty a spoluprácu s našimi spoločnými strategickými partnermi – Bauhaus Univerzitu vo Weimare, Technickú univerzitu vo Viedni, Univerzitu v Gráci, Mnichove, v Prahe.

Štruktúra ich fakulty architektúry je obdobná, hoci čo sa týka organizácie fakulty majú menej ústavov (tie sú identické so štruktúrou základných študijných programov – Architektúra, Urbanizmus, Krajinná a záhradná architektúra), ale čo je zaujímavé majú skoro až identickú štruktúru študijných programov ako máme my od základných študijných programov až po doktorandské štúdium. Ponúkajú študijný program architektúra, urbanizmus, krajinná a záhradná architektúra, v tých vyšších stuňoch štúdia obnovu pamiatok, teóriu architektúry, konštrukcie v architektúre... Uvedené študijné programy ako aj výskum je úzko previazaný i s výučbou priemyselného dizajnu v súčasnosti už realizovaného v rámci samostatnej Fakulty dizajnu a inovácií. V žase mojej návštevy práve končilo skúškové obdobie, bolo pred prázdninami, a tak som nemohla sledovať proces výučby. Dostala som však materiál prezentujúci výstupy študentských prác. Mala som možnosť nazrieť do tvorivých dielní a videla som grafické výstupy študentov, avšak len s komentárom pedagógov. Upúťali ma výsledky najmä pri základoch architektonického

navrhovania, ktoré sa realizovali veľmi invenčným spôsobom prostredníctvom priestorového stvárnenia, prostredníctvom modelov, čo je obdobné s naším prístupom. Naša spoločná črta, na ktorej si veľmi zakladajú je, že podporujú kreativitu študentov práve cez kresbu a cez modely. Prezentovala som náš systém talentových prijímacích skúšok na architektúru a na všetky tvorivé odbory. V Číne je jednotný štátny systém prijímania na všetky školy, nemajú špeciálne prijímacie pohovory na architektúru. O to intenzívnejšie sa preto prvé dva roky štúdia nesú v znamení precízovania tvorivých zručností. Čo sa týka úvodu štúdia, jednou z prvých úloh, ktoré študenti robia už v prvom ročníku je model 1:1. Jedným zo zadaní bola napríklad realizácia lávky. Realizované modely sú potom súčasťou areálu školy. Študenti sa prostredníctvom modelu učia uvedomiť si nielen estetickú stránku, ale aj to technické riešenie, aby konštrukcia bola funkčná. To bolo skutočne veľmi zaujímavé. Súčasťou výučby je aj integrácia rôznych výtvarných prejavov a disciplín. Okrem modelov architektonických foriem študenti veľmi intenzívne pracujú s hlinou, robia reliéfy, overujú si grafické techniky, robia drevorezby a podobne.

V akých priestoroch, resp. budovách sídli škola?

Fakulta architektúry sa skladá z troch pavilónov. Jeden z tých pavilónov je z obdobia Bauhausu, čo symbolizuje obsah výučby zhmotnený do architektúry. Jeden pavilón je zo 60-tych rokov a nakoniec fakulta využíva i novú modernú budovu na vysokej architektonickej úrovni. V blízkosti je i objekt Fakulty dizajnu a inovácií s ktorým je fakulta architektúry a urbanizmu je vo veľmi úzkom kontakte.

Ako na Teba zapôsobil Šanghaj? Čo si mala možnosť vidieť? Ako na Teba zapôsobil architektúra Ladislava Hudeca a ako moderná architektúra?

Z Hudecovej architektúry som mala úžasný zážitok. Už od roku 1925 mal založený v Šanghaji samostatný ateliér a v meste zanechal nezmazaiteľnú stopu – banky, nemocnice, kostoly, bytové a rodinné domy mimoriadne architektonickej kvality, ku ktorej sa Šanghai hlási, ako ku svojmu kultúrnemu dedičstvu. Preslávil ho Hotel Park z roku 1934 – dlhé desaťročia najvyššia budova v Ázii, Grand Theatre – prvé kino na ďalekom východe. Jeho dobrá architektúra je jasne zreteľná a objekty, ktoré sú v centre nedoznali vôbec žiadne zmeny. Naopak jeho rodinný dom, tým že nebol dlhšie užívaný doznal istú mieru degradácie. Vďaka nedávnej citlivej rekonštrukcii však začína naplňvať úlohu múzea architekta Hudeca, jeho života i tvorby.

Čo sa týka súčasnej architektúry Šanghaja, tá by sa dala charakterizovať dvoma základnými prúdmi, podobne ako je to všade v zahraničí: na jednej strane špičková architektúra, ktorá vytvára mestu „imidž“, je atraktívnym prvkom, cez ktorý sa mesto v súčasnosti prezentuje. Je vidieť, že veľkorosý rozpočet a špičkový architekt vedia robiť zázraky. Druhá stránka predstavuje štandardnú masovú produkciu. Tá v Šanghaji okrem zaužívaným developerským postupom striktné podlieha i zásadám štátnej plánovacej politiky, ktorá sa premieta i do projekčnej praxe. Na realizačné projekty majú dokonca monopol štátne projektové ústavy. A samozrejme tým, že je ide o masovú produkcia sledujú sa stanovené limity a regulatívy.

Čo Ťa kultúrne zaujalo na tej obrovskej aglomerácii?

Pre mňa to v istom zmysle bol kultúrny šok. Úplne nová skúsenosť, darmo človek o tom

prostredí číta. My architekti sme deformovaní profesionálne, vnímanie architektúry a urbanizmu sa u nás deje nielen po stránke estetickéj a funkčnej, ale aj prostredníctvom začlenenia architektúry do sociálneho kontextu. Je pre nás dôležité poznať ako je architektúra užívaná. A v tomto prípade mi ten pobyt veľmi pomohol, lebo lepšie vnímam a respektéve chápem to fungovanie urbanistickej štruktúry, ktorá sa tam generuje. Od stola si človek môže myslieť, že je to asi nejaký experiment a nedá sa tam celkom dobre žiť. Ale ono to malo veľmi logický vývoj prečo to tak celé funguje. Základ súčasnej formy obytných štruktúr vychádza už z obdobia prvého osídľovania, vplyvu Britov, Francúzov. Pre Šanghaj je typický spôsob bývania v tzv. li longoch, odvodený od riadkovej zástavby. Ide o veľmi zomknuté komunity, ktoré majú svoj vlastný spoločenský život. Každý li long vytváral svoju vlastnú komunitu so všetkým čo k plnohodnotnému životu patrí. Li longy – riadky sú v istom vymedzenom bloku, ktorý ale komunikuje cez sústavu úzkych lokálnych uličných priestrov cez vstupy a brány s nosnými mestskými triedami. Ide o hierarchický logický raster verejných a poloverejných priestorov, ktorý aj dnes poskytuje mimoriadne bohatú škálu aktivít a čulý spoločenský život komunit. V tradičnej zástavbe

Monumentálna socha a v pozadí panoráma Šanghaja

Li long z pohľadu chodca

sa na chodníku varí, obchoduje, suší prádlo, všetky činnosti sú na ulici. Pre Čínu typický kolorit života sa odohráva v užších priestoroch. Preto si číňania akosi nevedia užívať námestia. Ešte k vývoju Li Longov, bolo zaujímavé, že aj obdobím Mao č' tunga sa v riadkovej forme zástavby pokračovalo, pričom bol rovnako zachovaný a rozvinutý princíp komunit, ale narastala mierka objektov a blokov. Pretrvávajúci charakter spoločenstva, umočovalo cieľené zabezpečenie pracovných príležitostí, vlastná obchodná sieť a ďalšia občianska vybavenosť.

V Šanghaji je veľmi vysoká hustota, veľmi silná miera kolektivismu a spoločenstiev, ktorá je však už zviazaná skôr s pôvodnou obytnou štruktúrou. Pre Čínu a Šanghaj zvlášť je typický tzv. superblok, veľká miera bloku, ktorá sa sa pohybuje od 8–20 ha. Mierka bloku sa zväčšuje od Li-longov cez zástavbu 50.–70. rokov až po terajšie superbloky, kde je priemerná výška zástavby aj u obytných štruktúr okolo 30 podlaží. Avšak príznačný komunitný spôsob života je už tomuto prostrediu cudzí, jednak uvádzanou veľkou mierkou, ale i zmeneným životným štýlom a pracovným zaťažením.

Išla som tam s predstavou, že tak mimoriadne intenzívna zástavba (okolo IPP 10–15) nemusí byť

veľmi príjemné prostredie pre život predovšetkým vzhľadom na výšku zástavby. Ale pobyt v poloverejných priestoroch obytných štruktúr, ktoré som mala možnosť navštíviť bol príjemný predovšetkým vďaka mimoriadne starostlivo upravenému prostrediu, s veľmi dobrou záhradnou a krajinnou úpravou, často spojenou s vodou. Rovnako môj pocit z mestských verejných priestorov vymedzených novou výškou zástavbou bol prekvapujúco pozitívny. Rovnako ako v predchádzajúcom prípade vďaka kultivovanej záhradnej úprave, ale najmä vďaka uplatňovanému horizontálnemu členeniu objektov na 4 podlažnú podnož a z nej vyrastajúce charakteristické vertikály. Nezanedbateľnú úlohu z hľadiska vnímania zohráva i sledovanie uličnej čiary a už spomínaná úprava parteru.

Ako si sa pohybovala, sprevádzal Ťa niekto?

Po stopách súčasnej architektúry, vybraných lokalít a čiastočne i dielach architekta Ladislava Hudeca som chodila sama, ale vďaka generálnemu konzulovi som mala možnosť vidieť i jeho diela v odľahlejších štvrtiach. Vďaka našej absolventke Ing. arch. Zuzane Gladičovej zas niekoľko zaujímavých lokalít rekonštrukcie pôvodnej zástavby Li-longov na atraktívne polyfunkčné, obchodné a spoločenské centrá. Čo sa týka formy

pohybu uprednostňujem ten peší. Vytypovala som si niektoré oblasti a v rámci nich 2–3 hodinové okruhy, aby som videla ako štruktúra vznikala a ako sa dnes postupne transformuje. Zážitkom bola pre mňa návšteva bankovej štvrte Bund s nábrežnou promenádou formovanou od začiatku do polovice 20. storočia, ako aj nové centrá pozdĺž tradičných hlavných ulíc, kde sa pôvodná zástavba menšej miery postupne dopĺňa a nahrádza výškovými komplexami. Samozrejme, že som si nenechala ujsť nové bankové a administratívne centrum Pudong a areál Expa 2010. Očakávala som živelnosť pri usmerňovaní investičných procesov, tak ako to poznáme z nášho urbanizačného procesu ovplyvneného prechodom z plánovaného princípu riadenia hospodárstva na trhový princíp ekonomiky. Ale Šanghaj a Čína, si zachovávajú svoju komunistickú podstatu a tým i centrálnu riadenie a plánovanie. V istom období štát delegoval právomoci na niektoré silné mestá (ako svoje vlajkové lode), medzi ktoré patrí i Šanghai, ale ich územný rozvoj je silne poznačený jasným, striktným a organizovaným a plánovacím systémom. Spomínala som superbloky, ktoré sú základnou rozvojovou jednotkou. Súvisí to aj s formou vlastníctva. Pre Európu je obecné charakteristické „rozdrobené“

štvrť Šanghaja v minulosti vo výstavbe

štvrť Šanghaja s vystavanou architektúrou

Mapa Šanghaja – hlavné tepny zvýraznené

vlastníctvo pôdy a investičný rozvoj sa preto realizoval a realizuje prirodzene skôr po menších záberoch. Ak ide o väčší rozvojový projekt musia sa naprv vyriešiť vlastnícke vzťahy. V Číne je pôda vo vlastníctve štátu, respektíve mesta. Pozemky sa v súčasnosti len prenajímajú a nie je cieľom ich rozdrobovať. Čo bolo pre mňa takým pozitívnym zistením z urbanistického hľadiska je optimalizované riešenie prevádzky mesta. Jasne zdefinovaná a realizovaná komunikačná sieť so svojou hierarchiou, cieľene podporovaná integrovaná doprava, z preferenciou na hromadnej doprave pred individuálnou. Metro má niekoľko línií, ktoré rastú obrovskou rýchlosťou. Keď hovorím o koncepcii, v nej je zrejme koncentrácia zariadení s najväčšou kapacitou administratívnych budov a obchodu do sústavy centier. Šanghaj sa buduje ako polycentrické mesto, je to čitateľné zo štruktúry mesta a najväčšia koncentrácia je práve okolo uvedených centier, previazaných s uzlami integrovanej dopravy a pozdĺž hlavných rozvojových osí. Klasická urbanistická abeceda aplikovaná v obrovskom merítke. Okrem nového územného rozvoja a zásadnejšej transformácie urbanistickej štruktúry sú v rámci územného plánu Šanghaja vytipované lokality s cieľom ich ochrany, respektíve obnovy.

Tradičná zástavba v Li Longoch – v pozadí súčasná výstavba

Napríklad i tradičná zástavba Lilongov s kultúrnou hodnotou sa rekonštruje na polyfunkčné centrá s prevládajúcou obchodno-stravovacou funkciou, ale s neopakovateľnou pôvodnou štruktúrou a atmosférou, ale už s novou, kvalitatívne vyššou funkčnou náplňou postihujúcou i charakteristický, ale už transformovaný systém spoločenského života v nich.

Ako je riešená doprava?

Cyklistická doprava, motorky, v uliciach je paradoxne áut pomenej. Rovnako v rámci nových blokov, autá veľmi nevidieť, všetko je schované pod zemou. Nadradený dopravný rýchlostný systém sa mi veľmi páčil pre svoju funkčnosť. Je riešený dvojúrovňovo. Vyššia úroveň slúži na rýchlu prevádzku z jedného vzdialenejšieho miesta na druhé. Spodná časť, ktorá je riešená ako komunikácia často až s desiatimi pruhmi – päť pruhov jedným, päť druhým smerom slúži na rýchlu, ale už na cieľnú prepravu. V kritických hodinách dňa je premávka nasýtená a sú zápchy, ale predovšetkým na spomínanom rýchlostnom okruhu. Pre mňa bolo zaujímavé, že ťažiskové mestské triedy týmto pre ne v Európe charakteristickým fenoménom postihnúť neboli. Nečiť tam príliš silnú dopravu. Mladí architekti mi spomínali, že automobilová doprava narastá, ale je regulovaná. Pre druhé auto v rodine je nutné získať povolenie, čo vie je vôbec jednoduché. Po meste som sa pohybovala aj metrom. Systém metra je účelný a prehľadný. Nápisy aj názvy ulíc, ako aj informačné tabule v metre sú v čínštine aj v angličtine, je vyznačený smer, sever, takže orientácia je veľmi dobrá.

Zaujímavé bolo, že všetky obchodné nákupné centrá boli integrované v rámci mestskej štruktúry, v rámci mestskej tried. Najčastejšie tvorili podnož, akési pódium výškových objektom, takže polyfunkcia je tam prirodzene žiadúca. Z hľadiska vnímania priestoru tieto obchodné centrá

vytvárali pozitívnu mierku uličnému profilu tým, že definovali štvorpodlažnú hladinu. Nákupných centier v Šanghaji veľké množstvo, obrovská kapacita, veľké objemy. Vo veľkej miere orientované na exkluzívne značky.

Stihla si pozrieť areál Expa?

Tam toho príliš neostalo, ostal čínsky pavilón a bolo odkúpených niekoľko pavilónov. Oстala dopravná kostra a plató s priestorovými konštrukciami. Videla som niektoré projekty na budúce využitie tohto územia. V čínskom pavilóne je stála expozícia – prezentácia súčasného čínskeho umenia, ale sú tam aj iné výstavy, napríklad v čase keď som tam bola, prebiehala výstava francúzskych impresionistov.

Ako Ti chutila čínska kuchyňa?

Veľmi ľahká a chutná. Ale pritom z profesionálneho hľadiska bolo pre mňa zaujímavé vidieť ako sa reštaurácie usidlujú v pôvodnej zástavbe a ako kultivujú a zvelaďujú svojim architektonickým riešením existujúcu štruktúru. Práve tejto forme transformácie bolo vidieť ako funguje zavedený princíp komunizmu s trhovým princípom, ktorý je založený na obecnom vlastníctve pozemkov ale súkromných investíciách. Práve reštautácie

vytvárajú pre mladých ľudí a stredné vrstvy nový a veľmi zaujímavý priestor pre sociálne kontakty. Rovnako pre mňa sa stal miestom komunikácie s ľuďmi, ktorí tam pracujú a žijú.

Mala si možnosť zažiť nejaké zaujímavé stretnutie?

Mala som organizované stretnutie s mladou generáciou ľudí, ktorí tam žijú nielen z architektonickej brandže, ale aj z iných profesií. Zaujímavé bolo pre mňa stretnutie s developerkou, ktorá práve rozvíja blok, na ktorom sa nachádza aj rodinný dom architekta Ladislava Hudeca. V rodinnom dome už je múzeum, ale jej stratégiou je, priestory ponúkať na prezentáciu slovenskej kultúry a kultúry strednej Európy, výtvarným umelcom na výstavy, prípadne aj na hudobné podujatia. Milé bolo, že po stopách architekta Hudeca som sa stretala s jedným čílskym architektom.

Mala si možnosť vidieť nejaké kultúrne podujatie, divadlo, výstavu?

Videla som výstavu súčasného čínskeho umenia v Čínskom pavilóne Expa 2010, ktoré malo dve polohy. Tradičné čínske umenie, orientované na krajinu, s použitými pre Čínu typickými technikami a druhou polohou bola prezentácia, oslava a manifestácia komunistického zriadenia. Tieto motívy sa vyskytovali aj v aktuálnych dielach z roku 2011 a mali črty socialistického realizmu, kde témami boli: oslavy strany, významné politické zasadania, podpis zmluvy s USA v roku 1978. Veľmi bohato bolo zastúpené sochárstvo tiež v spomínaných dvoch polohách. Z pohľadu architektky sa dosť často sa objavoval na výstave motív modernej architektúry a jej prezentácie. Častým motívom boli pohľady na panorámu mesta, najmä na jej novú časť. Ďalšou výstavou, ktorú som nemohla obísť bola stála expozícia územného rozvoja Šanghaja, kde na piatich podlažiach je prezentovaný vývoj mesta, súčasný územný plán, všetky aktuálne projekty a samozrejme že nechýba ani model celého mesta.

Ďakujem za rozhovor.

Rozhovor pripravila a zhotovila sa Ing. arch. Irena Dorotjaková
Rozhovor bol autorizovaný,
foto: L.V.

Model Šanghaja

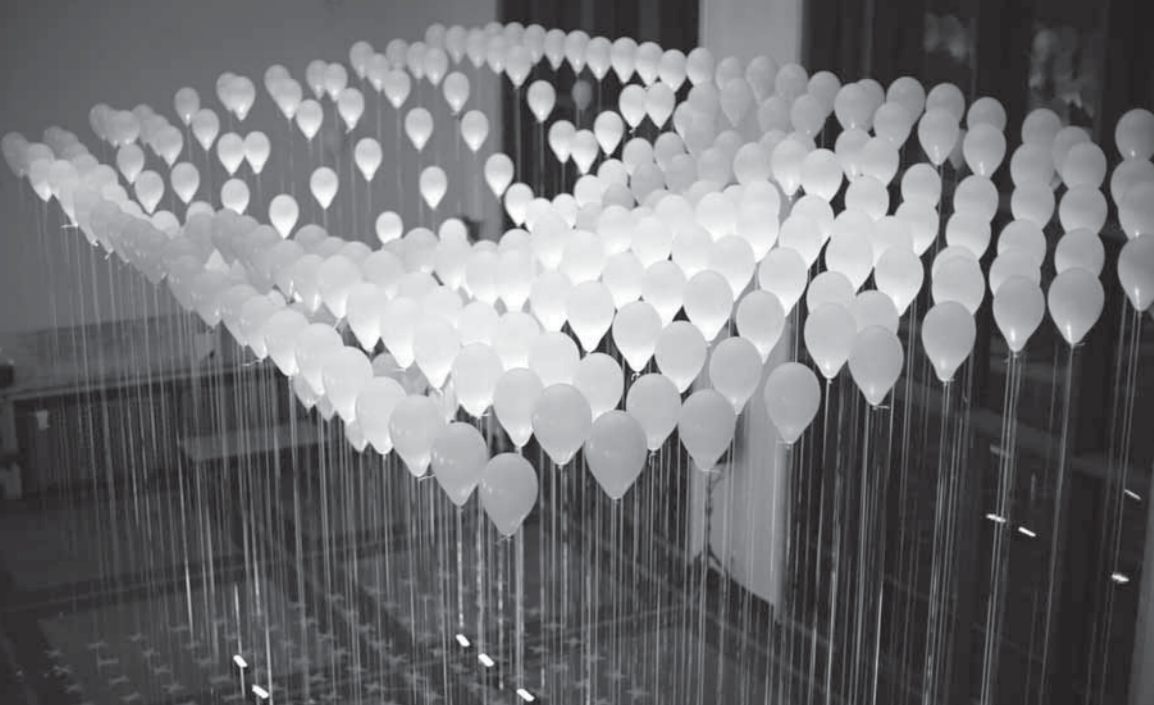

Súčasný Šanghaj

Agitujúci reliéf s panorámou novej architektúry Šanghaja – Lepšie mesto, lepší život

Efektná inštalácia z balónov vo foyeri FA počas Noci architektúry

NOC ARCHITEKTÚRY LET'S GET PUNK!

Aktívny tím zľava Elena Šoltéssová, Ivan Klas a Katka Boháčová

Noc architektúry predstavuje spojenie architektúry, urbanizmu, dizajnu v rámci jedného večera. V štvrtok 21. februára 2013 sa uskutočnilo už štvrté pokračovanie tohto projektu v priestoroch Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Základný koncept štandardne predstavuje prezentácia semestrálnych prác študentov fakulty v rámci jedného večera, doplneného zaujímavými prednáškami, diskusiami, hudbou a zábavou. Idea vznikla v roku 2010 s cieľom otvoriť takýmto spôsobom školu širšiemu publiku, ukázať čo sa tvorí na fakulte a vyvolať o tom dialóg.

Hlavnou témou večera boli intervencie a zásahy, ktoré za malý „budget“ zmenia kvalitu priestoru. Ideu podčiarkol workshop, ktorý sa konal víkend 16.–17.2.2013, priniesol jednak zaujímavé farebné prevedenie niektorých priestorov fakulty, vytvoril nové oddychové priestory pre štúdiám a študenti mali takto možnosť participovať na premene samotnej školy. Tému nízkonákladových intervencií otvorila prednáška pražského ateliéru COLL COLL, ktorý predstavil svoju tvorbu, ako sa dá za málo peňazí urobiť maximum. Balónová inštalácia vo foyeri fakulty, kde héliom naplnené balónky, nasvietené rôznymi farebnými LED diódami doslova zmenili priestor na nepoznanie, mala filozoficky vyjadrovať impulz zmeny, ktorú fakulta potrebuje. Večer pokračoval obľúbeným formátom ISMIN, kde sa predstavili projekty ako BANSKÁ ST A NICA, Čo – Čerstvé ovocie, Námestie pre ľudí, Autonómna zóna Lafranconi, festival reSITE v Prahe a vynovená platforma 1x1. Okrem vystavených prác študentov, prednášok či prezentácií súbežne prebiehala sekcia zvaná Čo sa na škole naučíte. Predstavili sa organizácie, ktoré pomáhajú ako rozvoj osobnosti, tak aj spoločnosti, prevažne formou zážitkového umenia, či ovládania komunikačných nástrojov. Predstavili sa Štúdio zážitku, kde si mohli návštevníci vyskúšať niekoľko hravých či umeleckých aktivít, Partners for Democratic Change Slovensko

predstavilo v čom sa angažujú a takisto prečo je riešenie konfliktu základnou náplňou ich práce. Nasledovali lektori z luventy a záver sekcie patril projektu Voices. Jednou zo zaujímavých častí bola aj diskusia s autormi projektu *Flowers for Slovakia*. Projekt po úspešnom prvom ročníku tentokrát nadviazal spoluprácu s firmou VITRA. Noc architektúry priniesla po druhýkrát formát STAND UP COMEDY, v architektonickom poňatí. Študenti mali pre seba mikrofón, pódium, publikum a predstavovali svoje projekty, kde ten s najvýraznejším potleskom získal hodnotný dar od kníhkupectva ARTBOOKS. Atmosféru stretnutia nielen odborníkov, ale aj verejnosti dotváralo nielen posedenie pri čají či káve, ale aj DJs Bobsan a Emonoizboyz. Škola opäť žila, o čo sa postaral organizačný tím doktorandov a študentov.

— Andrej Olah a Elena Šoltéssová,
Foto: Matej Kováč

A opäť balónky...

Romana Fialová a Ivan Klas

vpravo: Katarína Trnovská

Noc architektúry so šampanským a s elánom otvorili dekan a prodekan FA STU doc. Ľubica Vitková a prof. Robert Špaček

Z prezentácie študentských projektov

Z diskusie Partners for Democratic Changes Slovensko

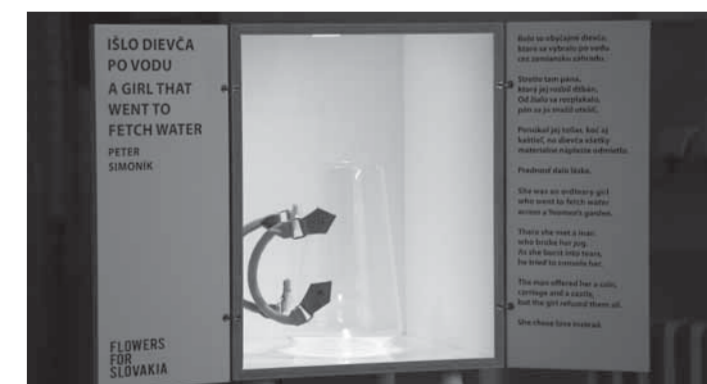
Cool cool prezentácia Krištof Hanzlík, Marie Davidová a Martin Gaberle

doc. Milan Lukáč

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 6

Prezentácia Flowers for Slovakia

dole: A opäť prezentácia študentských projektov

vpravo: Atmosféra z publika, v čiernej bunde vpravo Martin Šichmann

A v tomto „blackboxe“ sa dala pozrieť Elektrárňa Piešťany

Aha, miniElektrárňa!

Roger Caves

ROGER CAVES NA FA

Prof. Roger Caves je výraznou osobnosťou zaoberajúcou sa problémami súčasného plánovania miest. V súčasnosti pôsobí na Fakulte verejnej správy na Univerzite v San Diegu v USA, ale spolupracuje s ďalšími inštitúciami z oblastí týkajúcich sa bývania, krajinného plánovania, urbanizmu a životného prostredia. Rôznorodosť jeho záujmov podčiarkuje aj fakt, že študoval rôzne odbory: bakalársky diplom získal v politických vedách, absolvoval z urbanizmu na Univerzite Old Dominion a postgraduálne štúdium završil v zameraní urbanistické vzťahy a verejná politika na Univerzite v Delaware. V minulosti bol známy ako riaditeľ Inštitútu pre inteligentné komunity v Kalifornii.

Roger Caves je autorom množstva publikácií o bývaní, rozvíjaní komunit, alternatívnych štruktúrach, lokálnych politik, priamej demokracie či verejných služieb. Známe sú jeho diela: Land Use Planning: The Ballot Box Revolution z roku 1992. Editoval knihy ako Exploring Urban America—an introductory, Encyklopedia of the City, je spoluautorom knihy Planning in USA. Momentálne pracuje na štvrtom vydaní spomínanej knihy Planning v USA a spolupracuje s Dr. Fritzom Wagnerom na životaschopných komunitách. Prednáška prof. Rogera Cavesa sa uskutočnila 14. januára 2013 v Aule Emila Belluša na pôde Fakulty architektúry STU.

Roger Caves

—red. podľa <http://spa.sdsu.edu>,
Foto: Matej Kováč—

O parkovaní bicyklov - Roger Caves

Z pléna: prof. Bohuš Kováč, prof. Robert Špaček, arch. Zuzana Aufrichtová

O ARCHITEKTONICKEJ HISTORIOGRAFII NA FA STU

Fakulta architektúry STU v Bratislave usporiadala v dňoch 31.1.–1.2.2013 mimoriadne vedecké podujatie – medzinárodné kolokvium s témou *Current Issues of Central and Eastern European Architectural Historiography – Aktuálne otázky stredo- a východoeurópskej architektonickej historiografie*. Kolokvium, ktoré časovo nadväzovalo na výročné pracovné stretnutie predstaviteľov Európskej siete historikov architektúry EAHN (European architecture historians network), malo niekoľko cieľov, reflektujúcich mimo iného záujem dekaný Fakulty architektúry, doc. Ľubice Vitkovej a doc. Henriety Moravčíkovej pre vedu a výskum a doktorandské štúdium – stojacich na čele programového výboru – o výraznejšie zapojenie fakulty do architektonického výskumu a jeho prezentácie aj v medzinárodnom kontexte. Hlavnou myšlienkou podujatia, ktoré bolo prvým stretnutím historikov architektúry strednej a východnej Európy, bolo konfrontovať aktuálne témy a vytvoriť základ pre budúcu nadnárodnú spoluprácu. Ako napovedá názov kolokvia – tematický výber príspevkov nebol vopred limitovaný. Hlavnú líniu diskusie určili prihlásené témy, v ktorých prevládala tematika 20. storočia. Úvodná prednáška doc. Henriety Moravčíkovej *Slovakia: Meaningful Periphery?* (Slovensko: Zmysluplná

periféria?), nasledujúca po uvítacom príhovore dekaný doc. Ľubice Vitkovej, oboznámila účastníkov – z ktorých mnohí navštívili Slovensko prvý krát – do často rozporuplnej situácie v architektúre u nás. Prednášku doplnila projekcia filmu *Moderná architektúra na Slovensku*, na základe čoho sa rozprúdila živá debata medzi jednotlivými historikmi, ktorá pokračovala počas štvrtkovej recepcie do večerných hodín.

Viaceri rečníci sa dotkli otázky periférnosti architektúry východnej Európy, začínajúc úvodnou piatkovou prednáškou Rumunky Carmen Popescu pôsobiacej na Univerzite Sorbonne v Paríži. Diskutovalo sa o moderne, o tom do akej miery reflektovala politickú situáciu, ale tiež o hromadnej výstavbe a ďalších témach, ktoré poukazovali na množstvo spoločných momentov v histórii architektúry bývalého východného bloku, no tiež na lokálne odlišnosti. Vybraná sekcia bola venovaná aj historickejšim témam, kde z domáccich účastníkov predstavila svoj príspevok *Milan Harminc – Builder and Architect of the Central European Region* (Milan Harminc – staviteľ a architekt stredo európskeho regiónu) doc. Jana Pohaničová spolu s doktorandom Petrom Budayom a tiež historik Peter Szalay z oA ÚSTARCH SAV, ktorý spolu s doc. Magdalénou Kvasnicovou prezentoval príspevok venovaný Behrensovej synagóge v Žiline.

Hlavný program kolokvia doplnili exkurzie: v sobotu doobeda 2. 2. previedol zahraničných hostí po modernej architektúre Bratislavy doktorand FA STU Marián Potočár, poobede prebehla exkurzia do Krematória a urnového hája s odborným výkladom architektky Marie Topolčanskej z oddelenia architektúry ÚSTARCH SAV v Bratislave a v nedeľu 3. 2. oboznámil hostí s historickou tvárou Bratislavy historik Ústavu dejín umenia SAV, Miroslav Hrdina. Bratislavskú púť ukončila návšteva mostu SNP a Slovenskej národnej galérie s doc. Henrietou Moravčíkovou. Niekoľko hostí využilo aj možnosť prehliadky vily Tugendhat v Brne, o ktorej im ochotne porozprávala jej riaditeľka, architektka Iveta Černá. Celkový úspech podujatia, na ktorom sa zúčastnili viaceré významné osobnosti v obore napríklad z Maďarska, Rumunska či Chorvátska, potvrdili pozitívne ohlasy návštevníkov, z ktorých mnohí ocenili možnosť dozvedieť sa viac hlavne o architektúre krajín s podobným historickým vývojom, ktorá medzi sebou nie je dostatočne konfrontovaná, hoci porovnania s architektúrou západnej Európy sa jej dostáva. Príspevky kolokvia budú v blízkej budúcnosti publikované v špeciálnom čísle časopisu ALFA.

—Nina Bartošová, spoluorganizátorka podujatia,
Foto z exkurzie: Carmen Popescu,
Foto z kolokvia: Matej Kováč, —

Carmen Popescu a doc. Henrieta Moravčíková

dekanka FA STU doc. Lubica Vítková, vedúca ÚAOB doc. Andrea Bacová a prof. Michal Šarafín

PROFESOR ŠARAFÍN BILANCOVAL

Plynutie času akoby s pribúdajúcimi rokmi naberala na tempe. Darmo by ste o tom rozprávali mladej generácii! Čas letí, ale len časom človek získava skúsenosti i nadhľad, vybrúsi si názory, naučí vnímať kontext a bilancovať. Prof. Michal Šarafín o tom čosi vie. Vo februári 2013 totiž dovŕšil životné jubileum – úctyhodnú 70-tku. No a pri tej príležitosti sa v utorok 12. februára 2013 poobede uskutočnila na pôde Fakulty architektúry diskusia s kolegami o leitmotíve jeho profesionálnej dráhy, o jeho srdcovej životnej téme – Architektúre a formovaní vidieckej stavebnej kultúry. Prof. Šarafín hovorí: „Poslaním našej architektonickej školy vidieka je formovať myslenie dedinského človeka, nastoliť stavebnú kultúru vidieka.“ Alebo „Dediny predstavujú kultúrne hodnoty našej krajiny, poslaním architektúry je tieto hodnoty zachovať pre budúce generácie. Architektúra je spoluzodpovedná za obraz našej dediny, vidiek je miestom ‚vlastnej‘ architektúry a témou ‚spútané‘ invecie architektov. Na diskusii sa zúčastnili dekanka FA STU doc. Lubica Vítková, prodekan prof. Robert Špaček a vedúca Ústavu architektúry obytných budov doc. Andrea Bacová a po nej bola otvorená výstava na tému **Architektúra vidieka**. K tejto výstave prof. Michalovi Šarafínovi Fakulta architektúry STU vydala katalóg. Dovolím si z katalógu odcitovať pár myšlienok o prof. Michalovi Šarafínovi.

Doc. Andrea Bacová hovorí: „Počas dlhoročného sústreďenia sa na problematiku architektúry vidieka vyzdvihuje a upozorňuje na viaceré témy, ktoré súvisia s koncepciou programu obnovy dediny. Hľadanie vlastnej identity, podpora prirodzeného regionalizmu a kultúrneho kontextu prostredia sú tými podstatnými úlohami, ktoré sa snaží vo všetkých oblastiach svojho profesionálneho pôsobenia presadzovať.“

A slovami prof. Roberta Špačka: „Architektúra vidieka zaslúžil väčšinu svojho tvorivého života, vo výskume, tvorbe, osвете. Významná je jeho činnosť priamo pre vidiek samotný, kde presvedča

obce o hodnotách, ktoré predstavuje miestna architektúra i spôsob života. Dedina sa nemôže podľa neho stať múzeom, ale môže ostať nositeľkou kultúrnohistorických hodnôt, do tradície zapája súčasnú kvalitu infraštruktúry....Vidiek chápe nie ako melodramatickú romantickú spomienku na nenávratne stratené, ale ako aktuálne prostredie s potrebou kvalitnej architektúry pre kvalitný život.“

Atmosféru z 12. februára – dňa prof. Michala Šarafína – Vám prinášame na fotografiách Mlady Kováčovej. Želáme veľa zdravia a tvorivej energie, pán profesor!

–red.,
foto: Milada Kováčová–

VÝSTAVA „Z TVORBY“

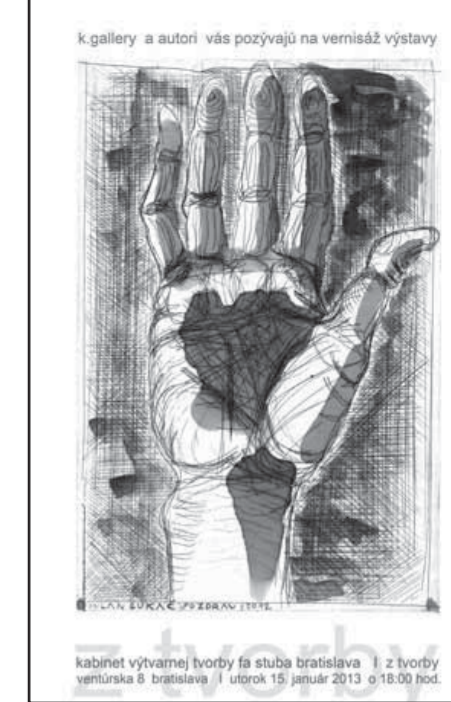
Výstavu pedagógov – výtvarníkov z Kabinetu výtvarnej tvorby Fakulty architektúry STU v Bratislave nazvanú „Z tvorby“ bolo možné uvidieť mesiac od 15. 1. 2013 v K gallery na Ventúrskej ulici v Bratislave. Výstava sa konala pod vedením vedúceho kabinetu doc. akad.soch. Milana Lukáča. Na komornej výstave boli prezentované grafické listy a plastiky pedagógov: doc. akad. soch. Milana Lukáča, doc. akad. soch. Gabriely Gáspárovej - Illésovej, akad. soch. Jozefa Hobra, Mgr. Martina Kellenbergera, Mgr. Bohuša Kubinského, akad. maľ. Vladimíra Petríka, Mgr. art. Evy Pločekovej, Mgr. art. Michala Šudu.

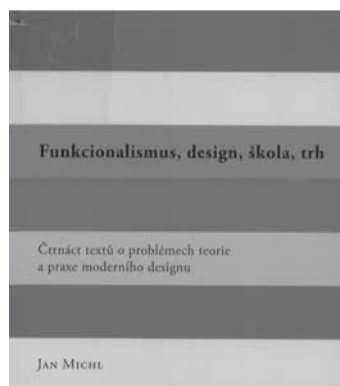
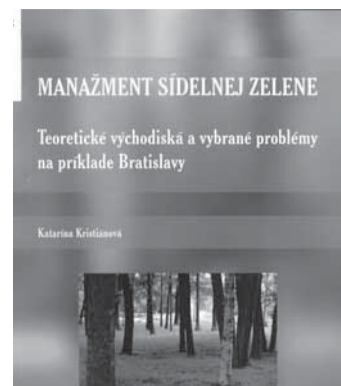
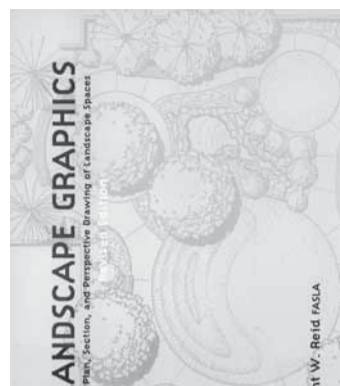
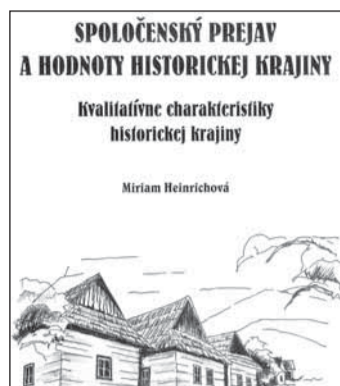
–red.–

ERRÁTA Z ILFA 5

Samozrejme, aj prodekan FA STU prof. Ing. arch. Robert Špaček, CSc. dostal pamätný List stromu poznania od rektora STU. Ospravedlňujeme sa páňovi prodekanovi, že sme ho vinou redakčného škriatka neuviedli na strane 12 v príspevku Zasadala akademická obec.

–redakcia ILFA–

VÝBER Z NOVINIEK V KNIŽNICI FA STU:

- HEINRICHOVÁ, M.: Intenzita využitia územia slovenských sídiel – vybrané otázky. Bratislava: STU, 2012
REID, G.W.: Landscape Graphics – Plan, Section and Perspective Drawing of Landscape Spaces. New York: Grant Reid, 2002
KRISTIÁNOVÁ, K.: Manažment sídelnej zelene. Bratislava: STU, 2012
ŠOV BA 2012 Špičková Občianska Vybavenosť Bratislavy – problémy a perspektívy európskej metropoly. Bratislava: STU, 2012
Československé město včera a dnes: každodennost, reprezentace, výzkum. Brno: Masarykova univerzita, 2010
PETŘÍČKOVÁ, M.: Konstrukce a architektura. Brno: Vysoké učení technické, 2012
KONRAD, B.: Eastmodern. Architecture and Design of the 1960s and 1970s in Slovakia. Wien: Springer, 2007
JELEČÍK, B.: Manažment diela architektúry a dizajnu. Bratislava, STU, 2012
MICHLE, J.: Funkcionalismus, design, škola, trh. Praha: Barrister, 2012
KARASOVÁ, D.: Geneze designu nábytku. Praha: Uměleckoprůmyslové museum, 2012
SHORE, R.: 10 principles of good advertising. London: Vivays Publishing, 2012

-odlo-

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 20, 2012/2013, #6 február
Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava
ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková
KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178
E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk
DIZAJN/LAYOUT: Bc. Lenka Hámošová
FOTOGRAFIE: Milada Kováčsová, Mgr. art. Matej Kováč, Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU
ISSN 1337-2475
REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE FAKULTA ARCHITEKTÚRY